

1996

No. 28

**STAATSBLAD
van de
REPUBLIEK SURINAME**

**Wet van 17 mei 1996, houdende regelen
omtrent de rechtspositie van
militairen. (Wet rechtspositie
militairen).**

**DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK
SURINAME,**

In overweging genomen hebbende, dat -
ter uitvoering van artikel 177, lid 4,
en artikel 179, lid 2, van de Grondwet
van de Republiek Suriname zoals deze
is gewijzigd bij Wet van 8 april 1992,
Staatsblad 38 - het noodzakelijk is
regelen vast te stellen met betrekking
tot de rechtspositie van militairen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na
goedkeuring door De Nationale
Assemblee, bekrachtigd de onderstaande
wet:

1996

2

No. 28

HOOFDSTUK I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Definities

1. In deze wet wordt verstaan onder:
de Minister	:	de Minister belast met defensie aangelegenheden;
militaire ambtenaren	:	personen die krachtens een aanstelling als militair in bezoldigde dienst van de Staat zijn;
militaire arbeidscontractanten	:	personen die krachtens een arbeidsovereenkomst in militaire dienst van de Staat zijn;

1996

3

No. 28

militaire
landsdienaren : militaire
ambtenaren en
militaire
arbeidscontracten;

aanstelling : besluit van de
President dan wel
de Minister
waardoor een
persoon anders dan
met toepassing van
het burgerlijk
recht, in
militaire dienst
van de Staat wordt
genomen of waarbij
een tijdelijk
dienstverband in
een vast
dienstverband
wordt omgezet;

bevordering : plaatsing van een
militaire
landsdienaar in
een hogere rang.
dan die welke hij
laatstelijk, voor
de bevordering
heeft bekleed;

verlaging van
rang : plaatsing van de
militaire
landsdienaar in

1996

4

No. 28

een lagere rang
dan die welke hij
laatstelijk, voor
de verlaging heeft
bekleed;

benoeming : plaatsing in een
bepaalde militaire
functie, anders
dan krachtens last
tot waarneming als
bedoeld in een
artikel 21;

maand : tijdvak van dertig
dagen;

salaris : totaal bedrag in
geld waarop een
militaire
landsdienaar uit
hoofde van zijn
dienstverband
maandelijks - of,
indien hij op
weekbezoldiging
danwel op week-,
dag-, uur- of
taakloon werkzaam
is, wekelijks -
aanspraak maakt;

de personeelswet: De Wet van 31
december 1962
houdende regeling

omtrent de rechtstoestand van de landsdienaren en hun aanspraken op verloven, verlofsbezoldiging en en wachtgelden (G.B. 1962 no.192, geldende tekst S.B. 1985 no. 41, laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1987 no. 93).

2. Voor de toepassing van de Ambtenarenpensioenwet 1972 (G.B. 1972 no. 150) alsmede voor de toepassing van de in deze wet aangehaalde artikelen van de Personeelswet worden de militaire ambtenaren gelijkgesteld met ambtenaren in de zin van de Personeelswet. (zie S.B. 1981 no. 118 art.1 lid 2).

Artikel 2

Uitoefening van bevoegdheden

Bij de uitoefening van bevoegdheden op grond van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt, behalve met het belang van een goede en doelmatige samenstelling en functionering van de militaire organisatie, ook zoveel

mogelijk rekening gehouden met de persoonlijke belangen van degene ten aanzien van wie de bevoegdheid wordt uitgeoefend.

Artikel 3

Kennisgeving van besluiten

1. Een besluit genomen op grond van het bij of krachtens deze wet bepaalde, wordt schriftelijk ter kennis van de belanghebbende gebracht door middel van hetzij een afschrift van het besluit, hetzij - in gevallen waarin het verstrekken van een afschrift niet uitdrukkelijk is voorgeschreven - een stuk, houdende een uittreksel, of een mededeling van de strekking, van het besluit.
2. Een besluit wordt geacht ter kennis van de belanghebbende te zijn gebracht op de dag waarop het desbetreffende stuk:
 - a. hetzij door of vanwege het gezag dat tot het nemen van de beslissing bevoegd is aan hem is overhandigd;
 - b. hetzij als aangetekende brief aan hem in persoon is uitgereikt;

- c. hetzij aan hem is betekend op de wijze als voor exploiten is burgerlijke zaken is voorgeschreven.

Artikel 4

Werking van besluiten

1. Een besluit, genomen op grond van het bepaalde bij of krachtens deze wet, werkt niet eerder ten nadele van de belanghebbende dan met ingang van de dag volgende op die waarop het overeenkomstig artikel 3 te zijner kennis is gebracht.
2. Een besluit heeft geen terugwerkende kracht, voor zover het voor de belanghebbende nadelig is.
3. Behoudens het bepaalde in de voorgaande leden van dit artikel treedt een besluit in werking met ingang van de dag volgende op die waarop het is genomen, voor zover in het besluit niet anders is bepaald.

Artikel 5

Vaststelling formaties

Bij staatsbesluit wordt voor elk onderdeel van het Nationaal Leger bedoeld in artikel 8 van de Wet op het Nationaal Leger (S.B. 1996 no. 27) de formatie vastgesteld waarin de functies die er te vervullen zijn worden bepaald en de rang die voor het bekleden van een bepaalde functie vereist is.

Artikel 6

Georganiseerd overleg

1. Er is een commissie van overleg in militaire rechtspositionele aangelegenheden welke tot taak heeft de Minister desgevraagd of uit eigen beweging van advies te dienen.
2. De Minister legt, alvorens een beslissing wordt genomen in aangelegenheden die in algemene zin voor de rechtspositie van de militaire landsdienaren van belang zijn, deze ter advies aan de in lid 1 bedoelde Commissie voor.
3. De militaire landsdienaar kan bij hem bestaande grieven van rechtspositionele aard aan de Commissie van Overleg voorleggen.

4. De samenstelling, inrichting, werkwijze en nadere regelen met betrekking tot het overleg in militaire rechtspositionele aangelegenheden worden bij staatsbesluit vastgesteld.
5. Bij staatsbesluit kunnen voorzieningen worden getroffen met betrekking tot een arbitragecommissie die, indien het overleg niet tot overeenstemming leidt, een bindende beslissing neemt. Deze arbitragecommissie bestaat uit twee vertegenwoordigers van de militairen en twee vertegenwoordigers van de Regering, aan te wijzen door de President en staat onder voorzitterschap van een door beide partijen aan te wijzen persoon. Indien partijen niet tot een vergelijk kunnen komen, wordt op verzoek van de President een lid van het Hof van Justitie als voorzitter aangewezen.

Artikel 7

Aanvullende voorschriften

Onverminderd de bepalingen van deze wet waarin een staatsbesluit is voorgeschreven, kunnen omtrent de hierna geregelde onderwerpen bij of

krachtens staatsbesluit nadere regels worden vastgesteld.

HOOFDSTUK II

ARBEIDSOVEREENKOMST EN AANSTELLING

Artikel 8

Bevoegdheid tot het aangaan van een arbeidsovereenkomst

Bevoegd tot het aangaan van een arbeidscontract met een militaire arbeidscontractant is:

- a. de President voor zover het betreft het uitoefenen van werkzaamheden waarvoor een officiersrang vereist is;
- b. de Minister voor zover het betreft het uitoefenen van werkzaamheden niet vallende onder sub a.

Artikel 9

Voorwaarden voor het aangaan van een arbeidsovereenkomst

1. Arbeidsovereenkomsten kunnen slechts worden gesloten:

- a. met personen die bij een geneeskundig onderzoek als bedoeld in artikel 11 lid 1 niet geschikt voor aanstelling tot militaire ambtenaar zijn bevonden doch om bijzondere redenen wel onder de krijgstuicht moeten vallen;
- b. met personen die de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt;
- c. met personen die na vervulling van hun dienstplicht voor een bepaalde termijn vrijwillig wensen na te dienen en het dienstbelang zulks wenselijk maakt;
- d. met personen die de wens te kennen geven voor een bepaalde termijn als militair dienstbaar te willen zijn, indien zulks in het belang van de dienst wenselijk is;
- e. met personen, die met het oog op hun indiensttreding bij het Ministerie van Defensie ten tijde van het

- sluiten van de overeenkomst hun vaste woon- of verblijfplaats buiten Suriname hebben;
- f. met personen die op grond van een samenwerkingsovereenkomst op militair gebied tussen Suriname en een andere mogendheid als militair diensten zullen verrichten;
- g. voor de waarneming van een functie als bedoeld in artikel 21;
- h. voor functies welke geen volledige dag-, week-, maand of jaartaak opleveren;
- i. voor functies ten aanzien waarvan zulks bij of krachtens staatsbesluit is bepaald.

Op de arbeids overeenkomsten zijn van toepassing de bepalingen van artikel 15, de leden 2, 3 en 4 van de Personeelwet.

- 3. In de arbeidsovereenkomst wordt de militaire arbeidscontractant titulair ingedeeld in de rang waarin hij zou zijn ingedeeld

indien hij tot militaire ambtenaar zou zijn aangesteld.

4. Op de militaire arbeidscontractant zijn van overeenkomstige toepassing de artikelen 8, 17 lid 3, 19 leden 3, 4 en 5, 26 lid 3 en 60 leden 4 en 5 van de Personeelwet.

AANSTELLING

Artikel 10

Bevoegdheid tot aanstelling

Bevoegd tot aanstelling van militaire ambtenaren zijn:

- a. de President;
- b. de Minister voor zover het anderen dan officieren betreft.

Artikel 11

Voorwaarden voor aanstelling

1. Aan de aanstelling van een militaire ambtenaar gaat, volgens regelen bij staatsbesluit te

stellen en behoudens de daarbij te bepalen uitzonderingen, een geneeskundig onderzoek vooraf. De kosten van dat onderzoek en - binnen de daarvoor bij staatsbesluit te stellen grenzen - de door de betrokkene te maken reis- en verblijfkosten zijn voor rekening van de staat.

2. Aanstelling is slechts mogelijk van personen die:

- a. de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt;
- b. de Surinaamse nationaliteit bezitten;
- c. niet bij een geneeskundig onderzoek als bedoeld in lid 1 lichamelijk ongeschikt zijn bevonden, en
- d. niet bij een, volgens door de Minister te stellen regelen ingesteld, veiligheidsonderzoek ongeschikt zijn bevonden.

3. Aanstelling geschiedt hetzij in vaste hetzij in tijdelijke dienst.

4. Een besluit tot aanstelling wordt onverwijld door middel van een afschrift ter kennis van de betrokkene gebracht.
5. Een aanstelling werkt niet, zolang zij niet uitdrukkelijk of stilzwijgend door de betrokkene is aanvaard. Personen die naar burgerlijk recht niet handelingensbekwaam zijn, kunnen een aanstelling aanvaarden in de gevallen waarin, en behoudens de voorwaarden en beperkingen waaronder, zij ingevolge de bepalingen van het Surinaamse Burgerlijk Wetboek een arbeidsovereenkomst kunnen sluiten.

Artikel 12

Aanstelling in vaste dienst

Indien uit het aan een militaire ambtenaar verstrekte afschrift van het besluit tot zijn aanstelling niet blijkt dat een tijdelijk dienstverband is beoogd, wordt hij geacht in vaste dienst te zijn aangesteld.

Artikel 13

Gebreken in de grondslag van het dienstverband

1. Indien een besluit strekt tot aanstelling in tijdelijke dienst in een ander geval dan voorzien in artikel 14, eerste lid, wordt de militaire ambtenaar geacht in vaste dienst te zijn aangesteld.
2. Strekt een besluit tot aanstelling in tijdelijke dienst voor een langere termijn dan ingevolge artikel 14, leden 2- en 3, mogelijk is, dan wordt de militaire ambtenaar geacht voor de maximaal toegelaten termijn te zijn aangesteld.
3. Indien blijkt dat van Staatswege een arbeidsovereenkomst is gesloten in een ander geval dan voorzien in artikel 9 lid 1 wordt de betrokkene alsnog, met terugwerkende kracht tot de datum waarop die overeenkomst is ingegaan, tot militaire ambtenaar aangesteld. Deze aanstelling kan niet een vermindering van salaris ten gevolge hebben.
4. Tegenover hem die te goeder trouw een aanstelling heeft aanvaard, of met de Staat een arbeidsovereenkomst heeft gesloten, kan geen beroep worden gedaan op nietigheid wegens

verzuim van volledige inachtneming der bepalingen gesteld bij of krachtens de artikelen 11, 15 en 45.

5. Zodra blijkt van een verzuim als bedoeld in voorgaande lid, wordt dit- tenzij het nietigheid tengevolge heeft- hersteld met terugwerkende kracht tot de datum van ingang van de aanstelling of van de arbeidsovereenkomst, indien en voor zover zulks met eerbiediging van verkregen rechten mogelijk is.

Artikel 14

Aanstelling in tijdelijke dienst

1. Aanstelling in tijdelijke dienst is slechts mogelijk:
- a. van personen, die op grond van de resultaten van een geneeskundig onderzoek als bedoeld in artikel 11 lid 1, niet aanstonds in aanmerking komen voor een aanstelling in vaste dienst;
 - b. van personen, die nog niet voldoen aan een der vereisten gesteld in artikel 11 lid 2 onder a en b;
 - c. op proef.

2. De termijn van de eerste aanstelling in tijdelijke dienst is één jaar en kan telkens uitdrukkelijk of stilzwijgend worden verlengd, met dien verstande dat het tijdelijke dienst verband niet langer dan twee jaar in totaal kan duren. Stilzwijgende verlenging wordt telkens geacht voor een termijn van drie maanden te zijn geschied.
3. Een in tijdelijke dienst aangestelde militaire ambtenaar wordt van een aanstelling in vaste dienst voorzien met ingang van de dag waarop zich te zijnen aanzien voor het eerst geen der omstandigheden voordoet onder welke, in gevolge het bepaalde in lid 1 van dit artikel onder sub b een tijdelijk dienstverband mogelijk is.

Artikel 15

Overgang in vaste dienst

Een in tijdelijke dienst aangestelde militaire ambtenaar die na het verstrijken van de uiterste termijn van het tijdelijke dienstverband met

uitdrukkelijke of stilzwijgende in stemming van het bevoegde gezag in functie is gebleven, wordt met ingang van de eerste dag na die termijn voorzien van een aanstelling in vaste dienst.

Artikel 16

Bepaling van rang bij aanstelling

In een besluit tot aanstelling wordt tevens bepaald welke de rang of stand en klasse van de militaire ambtenaar zal zijn.

Artikel 17

Vaststelling van bezoldiging bij aanstelling

Bij de aanstelling van een militaire ambtenaar wordt diens aanvangsbezoldiging vastgesteld in overeenstemming met de rang of stand en klasse waarin hij is ingedeeld.

Artikel 18

Afleggen van eed of belofte

1. Een militaire ambtenaar is verplicht te voldoen aan hetgeen voor hem inzake het afleggen van een eed of belofte bij of

krachtens staatsbesluit is bepaald.

2. Onverminderd het bepaalde in het voorgaande lid wordt geen officier als zodanig tot de uitoefening van de militaire dienst toegelaten dan na in handen van de President de eed of belofte als officier te hebben afgelegd.

HOOFDSTUK III

BENOEMING, ONTHEFFING EN NON-AKTIVITEIT

Artikel 19

Bevoegdheid tot benoeming en ontheffing

1. Benoeming van een militaire landsdienaar in een functie waaraan een hogere rang dan die bekleedt wordt, is verbonden, geschiedt door het gezag dat bevoegd is totbevordering, in de rang die verbonden is aan de betreffende functie. Ontheffing van een militaire landsdienaar uit een functie geschiedt door het gezag dat hem in die functie heeft benoemd.

2. Zolang een militaire landsdienaar een functie vervult op het Ministerie belast met Defensie aangelegenheden van Defensie is hij uitsluitend ter beschikking van de Minister.
3. De President kan de hem in dit artikel toekomende bevoegdheden delegeren aan de Minister.

Artikel 20

Benoeming in meer dan één functie

1. Een militaire landsdienaar kan in meer dan één functie worden benoemd, indien de gezamenlijke omvang van de aan die functies verbonden werkzaamheden gelijktijdige vervulling door één persoon toelaat. In geval van zodanige benoeming wordt daarbij bepaald welke van de functies als hoofdfunctie zal worden aangemerkt. De overige worden beschouwd als nevenfuncties. Voor zover niet anders blijkt, wordt in deze wet met de functie van een militaire ambtenaar alleen diens hoofdfunctie bedoeld.
2. Benoeming in een functie houdt geen aanspraak op bevordering tot de aan die functie verbonden rang

in.

Artikel 21

Waarneming van een functie

1. Een militaire landsdienaar kan met toepassing van de in artikel 20 voor de benoeming gestelde regels met de waarneming van een functie worden belast:
 - a. voor de duur van de afwezigheid of verhindering van degene die daarin is benoemd;
 - b. voor onbepaalde tijd, indien de functie definitief is opengevallen.
2. Artikel 20, lid 2, is van overeenkomstig toepassing.
3. Een militaire landsdienaar die niet voldoet aan de eisen van rang of bekwaamheid voor benoembaarheid in een functie, kan met de waarneming daarvan slechts worden belast, indien geen andere geschikte persoon, die wel aan deze eisen voldoet, beschikbaar is.
4. Indien de waarneming korter dan een maand duurt, heeft de

militaire landsdienaar geen aanspraak op enige vergoeding. Indien de waarneming langer dan een maand duurt, wordt aan de militaire ambtenaar een toelage toegekend, welke gelijk is aan het verschil tussen de genoten wordende bezoldiging en de bezoldiging, die hem zou worden toegekend, indien hij in de rang behorende bij de waargenomen functie zou zijn benoemd, en wel gerekend vanaf het begin van de waarneming.

5. Indien een militaire landsdienaar gedurende meer dan één jaar in totaal een definitief opengevallen functie heeft waargenomen en hij aan de wettelijke eisen van benoembaarheid voldoet, zal hij daarin worden benoemd.

Artikel 22

Buitenfunctiestelling

1. Een militaire landsdienaar kan, indien gronden aanwezig zijn voor het in overweging nemen van zijn schorsing of ontslag, voor ten hoogste een maand buiten functie worden gesteld.

2. Buitenfunctiestelling (en opheffing daarvan) kan mede geschieden door de commandant van het krijgsmachtsonderdeel waar de betrokkene dient.
3. Een buitenfunctiestelling geldt zowel voor de hoofdfunctie als voor de nevenfuncties, waarin de militaire landsdienaar is benoemd of met de waarneming waarvan hij is belast.
4. Een besluit tot buitenfunctiestelling wordt door de betreffende commandant onverwijld schriftelijk medegedeeld aan de Minister en aan de betrokkene.

Artikel 23

Ontheffing

Buiten het geval van benoeming in een andere functie kan een militaire landsdienaar slechts uit zijn functie met inbegrip van nevenfuncties worden ontheven, en het belang van de dienst zulks vordert.

Artikel 24**Non-aktiviteit van rechtswege**

1. Een militaire landsdienaar is van rechtswege op non-aktief gesteld, zodra hij het ambt van Minister bekleedt.
2. De in lid 1 bedoelde militair is verplicht zijn wapens en persoonlijke standaarduitrusting in te leveren.
3. De in het voorgaande lid bedoelde verplichting geldt ook voor de in artikel 179 lid 1 van de grondwet bedoelde militairen.
4. De in lid 1 bedoelde militaire landsdienaar heeft voor de duur van zijn non-aktiviteit geen aanspraak op salaris of emolumenten in de zin van deze wet. Zodra hij als minister wordt ontslagen keert hij van rechtswege in aktieve dienst terug en geniet hij tenminste het salaris waarop hij aanspraak zou hebben gehad, indien hij zonder onderbreking in aktieve dienst was gebleven. Artikel 57, lid 5, van de Personeelswet is van overeenkomstige toepassing.

5. De militaire ambtenaar die wegens het aanvaarden van het lidmaatschap van één der volksvertegenwoordigende lichamen op non-aktief is gesteld, behoudt zijn bezoldiging en de emolumenten die voor doorbetaling in aanmerking komen.

HOOFDSTUK IV**OPLEIDING EN BEVORDERING****Artikel 25****Opleiding**

Bij staatsbesluit worden regels gesteld betreffende de opleiding van militaire landsdienaren.

Artikel 26**Bevordering**

Militaire landsdienaren worden door het tot aanstelling bevoegde gezag bevorderd na te hebben voldaan aan de daartoe bij staatsbesluit gestelde eisen, indien zij op grond van het bepaalde in artikel 28 voor bevordering in aanmerking komen en de behoefte tot plaatsvulling in de hogere rang blijkt.

Artikel 27Bijzondere beloning

1. In zeer bijzondere gevallen, ter beoordeling van het tot aan stelling bevoegde gezag, kunnen militaire landsdienaren worden bevorderd met afwijking van de in artikel 26 bedoelde eisen. Hierbij kan op voordracht of met machtiging van de Raad van Ministers worden afgeweken van de krachtens artikel 5 vastgestelde formatie van het betrokken legeronderdeel.
2. In een geval als in lid 1 bedoeld dient de reden van de bevordering in het daartoe strekkende besluit te worden vermeld.
3. Een Militaire landsdienaar kan gedurende zijn loopbaan slechts eenmaal met toepassing van lid 1 worden bevorderd.
4. Behoudens het in de voorgaande leden bepaalde is het bepaalde in artikel 60 de leden 1 sub a t/m e en 2 van de Personeelswet van overeenkomstige toepassing.

Artikel 28Ranglijst en beoordelingslijsten

1. De Minister doet een lijst bijhouden, waaruit door nummering van de militaire landsdienaren in hun rang en stand hun anciënniteit blijkt. De Militaire ambtenaren zijn bevoegd van deze lijst, voor zover betrekking hebbende op hun rang, stand en anciënniteit, kennis te nemen.
2. Indien een militaire landsdienaar zich met zijn plaats op de ranglijst niet kan verenigen kan hij tegen zijn plaatsing schriftelijk bezwaar maken bij de Minister, die op het bezwaarschrift bij gemotiveerde beschikking beslist.
3. De Minister houdt voorts beoordelingslijsten, waarop met betrekking tot de militaire landsdienaren aantekening geschiedt van hun gedrag, geschiktheid, bekwaamheid en dienstijver, alsmede van de toegekende beloningen en opgelegde tuchtstraffen, onder vermelding van de redenen die daartoe hebben geleid. De aantekening van een opgelegde tuchtstraf kan in bij staatsbesluit te bepalen gevallen worden doorgehaald.

HOOFDSTUK VSCHORSINGArtikel 29Bevoegdheid tot schorsing

De Minister is bevoegd tot schorsing van militaire landsdienaren in hun ambt.

Artikel 30Gronden voor schorsing

Een militaire landsdienaar kan, onverminderd overige tegen hem te nemen maatregelen, worden geschorst in zijn ambt, indien het belang van de dienst zulks bepaaldelijk vordert. Dit kan het geval zijn wanneer:

- a. zijn gedragingen, handelingen of tekortkomingen aanleiding geven tot de verwachting dat hij uit de dienst zal worden ontslagen;
- b. een bevel tot vrijheidsbeneming op grond van een strafrechtelijk onderzoek tegen hem van kracht is;

- c. hem bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel is opgelegd;

Artikel 31Besluit tot schorsing

Een besluit tot schorsing wordt met redenen omkleed en doormiddel van een afschrift ter kennis van de betrokkene gebracht.

Artikel 32Gevolgen van schorsing

1. Een geschorste militaire landsdienaar is onbevoegd tot het verrichten van ambtshandelingen.
2. Een geschorste militaire landsdienaar ontvangt over het tijdvak van schorsing geen salaris tenzij de Minister anders bepaalt. De Minister kan bepalen dat het salaris of een gedeelte daarvan aan een ander dan de militaire ambtenaar wordt uitbetaald.

3. De leden 3, 4 en 5 van artikel 67 van de Personeelwet zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 33

Beëindiging van schorsing

1. Een schorsing op de in artikel 30, onder a, genoemde grond kan te allen tijde worden opgeheven en eindigt in elk geval na verloop van twee maanden, sedert de datum van ingang, behoudens voortzetting op een andere in dat artikel genoemde grond.
2. Een schorsing op de in artikel 30, onder b, genoemde grond eindigt:
 - a. zodra zij drie maanden heeft geduurd, tenzij inmidels een strafvervolging tegen de betrokkene is ingesteld;
 - b. indien het tegen de militaire landsdienaar ingestelde strafrechtelijke onderzoek zonder diens veroordeling is geëindigd;
 - c. in andere gevallen, zodra zij wordt opgeheven.

3. Een schorsing op de in artikel 30, onder c, genoemde grond eindigt zodra de opgelegde straf of maatregel ten uitvoer is gelegd.

HOOFDSTUK VI

ONTSLAG

Artikel 34

Bevoegdheid tot ontslagverlening

Bevoegd tot het verlenen van ontslag aan militaire ambtenaren zijn:

- a. de President;
- b. de Minister voor zover het anderen dan officieren betreft.

Artikel 35

Gronden voor ontslag

1. Aan een militaire ambtenaar wordt ontslag verleend op één van de in artikel 69, lid 1, van de Personeelwet genoemde gronden alsmede op grond van een

onherroepelijke veroordeling tot ontslag uit de militaire dienst of een onherroepelijke rechterlijke uitspraak tot ontzetting van het recht om bij de gewapende macht te dienen.

2. Aan een militaire ambtenaar kan ontslag worden verleend wegens plichtsverzuim alsmede op één van de in artikel 69, lid 2, onder a tot en met 1, van de Personeelswet genoemde gronden. De leden 4 en 5 van artikel 64 van de Personeelswet zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Aan een militaire ambtenaar kan ontslag worden verleend met overeenkomstige toepassing van artikel 69a lid 3 van de Personeelswet.
4. Aan een militaire ambtenaar kan eveneens ontslag worden verleend als hem bij onherroepelijk rechterlijke uitspraak een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel is opgelegd.
5. Onder plichtsverzuim wordt mede verstaan wangedrag in de dienst dan wel buiten de dienst, voor zover dit gedrag schadelijk is of geworden.

kan zijn voor de dienstvervulling van de militaire ambtenaar of niet in overeenstemming is met het aanzien van zijn ambt. Artikel 61, leden 2, 3, 5 en 6 van de Personeelswet zijn van overeenkomstige toepassing.

6. De voorgaande leden van dit artikel zijn van overeenkomstige toepassing op het ontslag van een arbeidscontractant, voorzover in de met hem gesloten arbeidsovereenkomst niet anders is bepaald, en onverminderd de burgerrechterlijke mogelijkheden van beëindiging van het dienstverband.

Artikel 36

Besluit tot ontslag

1. Ontslag, anders dan wegens plichtsverzuim of op grond van een onherroepelijke veroordeling tot een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel danwel veroordeling tot ontslag uit de militaire dienst of een onherroepelijke rechterlijke uitspraak tot ontzetting van het recht om bij de gewapende macht te dienen, wordt eervol verleend.

2. Een besluit tot ontslag wordt met redenen omkleed en door middel van een afschrift ter kennis van de militaire landsdienaar gebracht.
3. Indien de ontslagene dit wenst, wordt hem, behalve het afschrift, een uittreksel uit het besluit verstrekt, waarin de overwegingen en de grond voor het ontslag niet zijn vermeld.

Artikel 37

Datum van ingang van ontslag

1. De datum van ingang van het ontslag van een militaire landsdienaar wordt bepaald met overeenkomstige toepassing van de leden 1 tot 6 van artikel 71 van de Personeelswet.
2. Het ontslag verleend op grond van een veroordeling tot ontslag uit de militaire dienst of een rechterlijke uitspraak tot ontzetting van het recht om bij de gewapende macht te dienen wordt verleend met ingang van de dag waarop de veroordeling of uitspraak onherroepelijk is

3. Artikel 4 blijft buiten toepassing.

Artikel 38

Rechten van de ontslagene

1. Aan de eervol ontslagen militaire landsdienaar wordt, met overeenkomstige toepassing van de artikelen 74 tot en met 77 van de Personeelswet, een wachtgeld toegekend.
2. Aan de militaire landsdienaar die wegens plichtsverzuim of op grond van een onherroepelijke veroordeling tot ontslag uit de militaire dienst of een onherroepelijke rechterlijke uitspraak tot ontzetting van het recht om bij de gewapende macht te dienen is ontslagen, wordt ter compensatie van het tegoed aan vakantieverlof op het tijdstip van het ontslag een geldelijke uitkering toegekend, welke wordt berekend op de voet van het bepaalde in artikel 50, lid 1, van de Personeelswet.

3. In geval van ontslag met toepassing van artikel 35 lid 3 is artikel 69a lid 4 van de Personeelswet van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VII

RECHTEN EN PLICHTEN VAN MILITAIRE AMBTENAREN

Artikel 39

Financiële aanspraken

Ter zake van de salarissen, emolumenten en andere vergoedingen van militaire landsdienaren zijn de artikelen 28 tot en met 35 van de Personeelswet van overeenkomstige toepassing.

Artikel 40

Verlof

Ter zake van de aanspraken van militaire landsdienaren op verlof zijn de artikelen 46, 47, 48, met uitzondering van lid 7, tweede volzin en lid 8, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55 en 56 van de Personeelswet van overeenkomstige toepassing, met dienverstande dat de Minister optreedt als het bevoegde gezag.

Artikel 41

Geneeskundige verzorging

1. Militaire landsdienaren hebben, volgens regelen bij staatsbesluit te stellen, recht op vrije geneeskundige behandeling en verpleging, alsmede op verstreking van geneesmiddelen op voorschrift van een daartoe bevoegde, voor hen en hun gezin.
2. Voor de toepassing voor het bepaalde in lid 1 zijn binnen de bij resolutie te stellen grenzen heelkundige, verloskundige en tandheelkundige behandeling onder geneeskundige behandeling begrepen.
3. In geval van aansluiting van het Nationaal Leger bij het Staatsziekenfonds, zal het in de voorgaande leden gestelde worden vervangen door het bij de aansluiting aangeboden verzekeringspakket, vanwege het Staatsziekenfonds, alsmede de daarbij vast te stellen additionele medische voorzieningen.

Artikel 42Geestelijke verzorging

Bij staatsbesluit worden regels gestelds betreffende de geestelijke verzorging binnen de militaire organisatie.

Artikel 43Persoonlijke standaarduitrusting

1. Aan militaire landsdienaren worden, volgens bij of krachtens resolutie te stellen regels, kleding en schoeisel verstrekt of een toelage daarvoor toegekend.
2. Wapens en andere uitrustingsstukken worden van staatswege verstrekt en blijven eigendom van de Staat.
3. Aan militaire landsdienaren kan, volgens bij of krachtens staatsbesluiten te stellen regels, een dienstwoning ter beschikking worden gesteld dan wel een vergoeding voor het gemis daarvan worden verstrekt.

Artikel 44Nadere voorschriften

Door de Minister kunnen voorschriften worden vastgesteld omtrent:

- a. compensatie, bij wege van extra vrije dagen of uren, voor overwerk en diensten verricht buiten het geldende dienstrooster, op zondagen en daarmee gelijkgestelde dagen, voor zover betreft de in die voorschriften aangewezen categorieën van militaire landsdienaren, indien niet op andere wijze vergoed;
- b. beloningen voor bijzondere prestaties.

Artikel 45Algemene verplichtingen

1. Een militaire landsdienaar is verplicht de aan zijn functie - nevenfuncties daaronder mede begrepen - verbonden werkzaamheden nauwgezet en met ijver te verrichten, de bevoegelijk aan hem met betrekking tot de dienst gegeven bevelen en opdrachten stipt en

loyaal uit te voeren en zich ook overigens steeds zo te gedragen als een goed en getrouw militair ambtenaar betaamt, zulks met inachtneming van de wettelijke regels.

2. Een verhouding van meerdere tot mindere bestaat tussen militaire landsdienaren:

- a. krachtens hogere militaire rang;
- b. bij gelijkheid van rang, krachtens anciënniteit, doch alleen in betrekking tot dienstaangelegenheden;
- c. onafhankelijk van hun rang, wanneer en voor zover de één, hetzij krachtens zijn functie als bevelvoerend militair, hetzij krachtens beschikking van het bevoegde gezag, de ander onder zijn bevelen heeft.

3. De hoogste van de rangen wordt bepaald door de volgorde waarin zijn het rangen besluit Nationaal Leger zijn opgenomen.

4. Een militaire landsdienaar behoort, wanneer hij zich tot een hogere instantie wendt, de hiërarchieke weg te lopen, tenzij bij of krachtens staatsbesluit anders is bepaald.

Artikel 46

Woonverplichtingen

1. Met betrekking tot de woonverplichtingen van militaire landsdienaren zijn de artikelen 39 en 40 van de Personeelswet van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat minister optreedt als het bevoegde gezag.
2. Bij staatsbesluit kan worden voorzien in verplichte huisvesting in militaire gebouwen.

Artikel 47

Dienst- en werktijden

Met betrekking tot de dienst- en werktijden van militaire landsdienaren is artikel 41 van de Personeelswet van overeenkomstige toepassing.

Artikel 48**Tussentijdse keuring**

1. De militaire landsdienaar kan, telkens wanneer daarvoor naar het oordeel van de Minister voldoende termen aanwezig zijn, in de loop van zijn diensttijd aan een geneeskundig onderzoek worden onderworpen.
2. Blijkt bij een onderzoek als in lid 1 bedoeld, dat de betrokkene niet meer voldoet aan de eisen dien met het oog op de paraatheid in lichamelijk en geestelijk opzicht aan militairen moeten worden gesteld, dan wordt hij aan de actieve militaire dienst onttrokken. Indien hij wel geschikt is voor het verrichten van andere werkzaamheden, wordt hij zo mogelijk in een hem passende functie benoemd. In afwachting van zodanige benoeming kan hij op wachtgeld worden gesteld.
3. Op de duur en de hoogte van het wachtgeld, bedoeld in lid 2, zijn de algemene voorschriften omtrent wachtgeld als vervat in de Personeelwet van toepassing.

4. Bij benoeming in een functie als bedoeld in lid 2, zal inpassing geschieden volgens bij staatsbesluit te stellen regels.

Artikel 49**Gebruik van staatsgoederen**

Het is aan militaire landsdienaren verboden van aan de staat toebehorende en voor de dienst bestemde goederen een met die bestemming onverenigbaar gebruik te maken.

Artikel 50**Verplichting tot geheimhouding**

1. Een militaire landsdienaar is verplicht tot geheimhouding van al hetgeen hem in de uitoefening van zijn functie - neven functies daaronder mede begrepen - ter kennis is gekomen, voor zover die verplichting uit de aard der zaak volgt of hem uitdrukkelijk is opgelegd.
2. De in lid 1 bedoeld verplichting bestaat niet:

- a. tegenover hen aan wie de militaire landsdienaar ondergeschikt is;
- b. indien en voor zover de militaire ambtenaar door of vanwege het bevoegde gezag van de verplichting is ontheven;
- c. tegenover organen met rechtspraak belast.

Artikel 51

Deelname aan collectieve actie

De militaire landsdienaar dient zich te onthouden van deelname aan collectieve actie.

Artikel 52

Deelname aan betogingen

1. De militaire landsdienaar dient zich te onthouden van deelname aan een betoging waarvoor door het bevoegde gezag geen toestemming is verleend, van deelname in uniform aan een betoging buiten een militaire plaats en van voorgezette deelname aan een betoging terwijl redelijkerwijs is te verwachten

- dat ongeregelheden zullen plaatsvinden.
2. Voor het houden van een betoging binnen een militaire plaats is de schriftelijke toestemming van de bevoegde commandant vereist.
 3. De in lid 2 bedoelde toestemming kan slechts worden geweigerd in het belang van het ongestoorde verloop van de dienst.

Artikel 53

Deelname aan vergaderingen

1. De militaire landsdienaar dient zich te onthouden van deelname aan een vergadering, die gericht is op ondermijning van het regeringsgezag of het aanzetten tot enig strafbaar feit, dan wel indien redelijkerwijs is te verwachten dat ongeregelheden zullen plaatsvinden.
2. De militaire landsdienaar dient zich te onthouden van deelname aan een vergadering binnen een militaire plaats, die niet tot de gewone dienstvervulling kan worden gerekend of waarvoor de bevoegde commandant geen

schriftelijke toestemming heeft verleend.

3. De militaire landsdienaar dient zicht te onthouden van deelname in uniform aan een openbare politieke bijeenkomst.
4. De in lid 2 bedoelde toestemming kan slechts worden geweigerd in het algemeen belang en in belang van het ongestoorde verloop van de dienst.

Artikel 54

Deelname aan verenigingen

De militaire landsdienaar die lid is van een politieke vereniging als bedoeld in de Wet op de politieke verenigingen is het niet toegestaan te fungeren als bestuurslid of woordvoerder van die vereniging.

Artikel 55

Meningsuiting

De militaire landsdienaar dient zich te onthouden van schriftelijke of mondelinge meningsuitingen die gericht zijn op ondermijning van het

regeringsgezag, het aanzetten tot enig strafbaar feit of verstoring van het werkverband waartoe hij behoort, alsmede van het verspreiden van geschriften die zodanige meningsuiting bevatten.

Artikel 56

Sancties

1. Behoudens ontslag kunnen bij plichtsverzuim de volgende sancties worden opgelegd:
 - a. betuiging van ontevredenheid;
 - b. berisping;
 - c. schorsing voor de periode van ten hoogste drie maanden;
 - d. degradatie, bestaande uit verlaging van rang.
2. Indien bij het opleggen van een sanctie is bepaald dat deze onder zekere voorwaarden niet ten uitvoer zal worden gelegd, kan daarnaast een andere sanctie worden opgelegd. Artikel 62, lid

4 van de Personeelswet is van overeenkomstige toepassing.

3. Bij de toepassing van sancties zijn de artikelen 63, 64 en 65 van de Personeelswet van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VIII

RECHTSMIDDELEN

Artikel 57

Beklag binnen de administratie

Een besluit rakende de toepassing van deze wet is vatbaar voor beklag overeenkomstig het bepaalde in artikel 78 van de Personeelswet.

Artikel 58

Bevoegdheid van de burgerlijke rechter in militaire ambtenaren zaken

De bevoegdheid van de burgerlijke rechter in ambtenarenzaken zoals vastgelegd in de artikelen 79 tot en met 83 van de Personeelswet strekt zich mede uit tot militaire ambtenarenzaken.

HOOFDSTUK IX

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 59

Algemene overgangsbepalingen

1. Bepalingen gesteld bij of krachtens deze wet vinden geen toepassing op de gevolgen van een vóór het tijdstip van het inwerkingtreden reeds genomen besluit of van landswege verrichte handeling voor zover in dit hoofdstuk niet anders is bepaald.
2. Bepalingen gesteld bij of krachtens deze wet vinden geen toepassing ten aanzien van een militaire landsdienaar wiens dienstverband is aangevangen vóór het tijdstip van het in werking treden, indien er voor zover die toepassing voor hem nadelig zou zijn.
3. Behoudens de voorgaande leden van dit artikel vinden bestaande

algemene of bijzondere voorschriften, betrekking hebbende op de rechtspositie van landsdienaren, geen toepassing, indien en voor zover zij afwijken van deze wet.

Artikel 60

Overgangsregeling voor aangevangen dienstverband

1. Aanstellingen, verleend vóór het tijdstip van het in werking treden van artikel 14, worden, indien zij niet in overeenstemming zijn met deze wet, daarmee alsnog in overeenstemming gebracht - voor zover zulks met eerbiediging van verkregen rechten mogelijk is - bij de eerstvolgende mutatie in het dienstverband van de betrokken ambtenaar.
2. Voor de toepassing van het eerste lid worden onder mutaties in het dienstverband alleen verstaan; de aanwijzing van een andere standplaats, de benoeming in een andere functie en een wijziging van rang; alsmede een niet periodieke verhoging of een

verlaging van salaris, anders dan krachtens een algemeen werkende regeling.

3. Het tijdelijk dienstverband van militaire ambtenaren die zijn aangesteld voor het tijdstip van het in werking treden van deze wet wordt geacht te zijn aangegaan op grond van deze wet.
4. Arbeidsovereenkomsten met militaire arbeidscontractanten welke door de Staat zijn gesloten vóór het tijdstip van het in werking treden van deze wet worden geacht te zijn gesloten op grond van deze wet.

Artikel 61

OVERGANGSBEPALINGEN VOOR TUCHTSTRAFFEN, SCHORSING EN ONTSLAG

1. De tenuitvoerlegging van een opgelegde tuchtstraf blijft achterwege, voor zover zij in strijd zou zijn met een na de oplegging in werking getreden voorschrift van deze wet.
2. Een schorsing wordt niet voortgezet na afloop van de maximumtermijn welke daarvóór is

gesteld bij een na het schorsingsbesluit in werking getreden voorschrift van deze wet.

3. Een besluit tot schorsing of ontslag waaraan nog geen volledige uitvoering is gegeven, wordt geacht niet te zijn genomen, indien het in strijd is met een inmiddels in werking getreden voorschrift van deze wet.

Artikel 62

Voorlopige handhaving van bestaande voorschriften

Bestaande voorschriften omtrent onderwerpen waarin, op grond van deze wet, bij of krachtens staatsbesluit kan of moet worden voorzien, blijven van kracht tot het tijdstip waarop zij door het daartoe bevoegde gezag buiten werking worden gesteld voor zover zij niet in strijd met deze wet zijn.

Artikel 63

1. Deze wet kan worden aangehaald als "Wet rechtspositie militairen".

2. Zij wordt afgekondigd in het Staatsblad van de Republiek Suriname en treedt in werking op een nader door de President te bepalen tijdstip.

Gegeven te Paramaribo, de 17e mei 1996.

De Vice-President,
Voorzitter van de
Raad van Ministers,

J.R. AJODHIA

R.R. VENETIAAN

De Minister van Defensie,

S.F. GILDS

De Minister van Justitie
en Politie,

S.K. GIRJASING

De Minister van Binnenlandse Zaken,

S. SABIRAN

Uitgegeven te Paramaribo, de 17e mei 1996.

De Minister van Binnenlandse Zaken,

S.SABIRAN.

Wet van 17 mei 1996, houdende regelen omtrent de rechtspositie van militairen (Wet rechtspositie militairen).

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemene beschouwingen

Bij de zelfstandigwording van Suriname op 25 november 1975, werd de Surinaamse Krijgsmacht opgericht (S.B. 1975 no. 5).

Ingevolge artikel 121 van de toen geldende Grondwet voor de Republiek Suriname - S.B. 1975 no. 2 - konden alle Surinamers op gelijke voet deel uitmaken en binnen die krijgsmacht op gelijke voet in elke functie worden benoemd.

Naar artikel 127 van de voorzegde Grondwet, werden "" regelen betreffende de rechtstoestand van de landsdienaren bij wet gesteld"". Onder de term ""landsdienaren"" vielen naar de memorie van toelichting op het genoemde artikel 127 van de Grondwet, : "alle burgerlijke en militaire landsdienaren"", behoudens die categorieën waarvoor de Grondwet een afzonderlijke regeling had getroffen. En.....

.....onder het begrip " rechtstoestand " vielen naar die toelichting: "de arbeidsvoorwaarden, z.a werktijden, verlofregelingen, overlegsstructuren e.d., alsmede de geldelijke voorzieningen der landsdienaren en hun nabestaanden". Het voorgaande impliceerde, dat op de militairen, die vanaf 25 november 1975, deel uitmaken van de pas opgerichte Krijgsmacht, de bepalingen van de wet van 31 december 1962, houdende regeling omtrent de rechtstoestand van de Landsdienaren en hun aanspraken op verloven, verlopsbezoldigingen en wachtgelden -- hierna verder te noemen de " Personeelswet " van toepassing werden. Het behoeft geen nader betoog, dat de genoemde Personeelswet, die ten tijde van haar totstandkoming in 1962 -- de Krijgsmacht viel alstoen onder van het Koninkrijk der Nederlanden --- slechts de strekking had en bedoeld was, de rechtspositie van de burgerlijke landsdienaren (men zie artikel 13 van de alstoen geldende Staatsregeling van Suriname), te codificeren, - niet toegesneden was op situaties van personen, dienende bij een der gewapende machten op adequate wijze te regelen.

Het is notoir, dat de roep om een eigen op militaire situaties

toegesneden regeling van de rechtspositie van militairen steeds sterker werd.

De aan het Nationaal Leger ingevolge de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116), toegekende taken en de aan de leiding van dat leger toebedeelde bevoegdheden, hebben de na 1987 aangetreden democratische Regering van de Regering van de Republiek Suriname, mede aanleiding gegeven in de Regeringsverklaring 1991 - 1996, het volgende te programmeren:

" De Regering acht het noodzakelijk duidelijkheid te brengen in de grondwettelijke relatie tussen de gekozen Volksvertegenwoordiging, de Democratische Regering en het Nationaal Leger ". " Wetsproducten met betrekking tot het Nationaal Leger zullen verder duidelijkheid brengen in de positie van het Nationaal Leger en de positie van militairen regelen".

Ter uitvoering van dit gedeelte van de genoemde Regeringsverklaring, werd de Grondwet van de Republiek Suriname S.B. 1987 no. 116, bij wet van 8 april 1992, gewijzigd. Artikel 177 van de Grondwet zoals dit na de genoemde wijziging is komen te luiden, bepaalt in het vierde lid, dat " de inrichting van het Nationaal Leger en de rechtspositie van de militairen bij wet worden geregeld".

Bijgaand ontwerp-wet, houdende regeling van de rechtspositie van militaire landsdienaren, beoogt uitvoering te geven aan het zojuist genoemd grondwettelijk voorschrift. De Regering is van oordeel, dat dit ontwerp, eenmaal tot wet verheven, naast de sociale rechtspositie, zoals die ook voor militaire ambtenaren in de "Ambtenarenpensioenwet 1972" van kracht is, de juridische rechtspositie van militairen een feit zal zijn en zal beantwoorden aan de eisen van de tijd.

De ontwikkeling van de maatschappelijke omstandigheden; de internationale samenwerkingsverbanden met vreemde mogendheden en het rijpen van nieuwe inzichten, zullen er niettemin ongetwijfeld toe nopen deze rechtspositionele voorschriften, voortdurend aan te passen.

Systematiek en Terminologie

Sedert de oprichting van de Surinaamse Krijgsmacht in 1975, de Surinaamse militaire organisatie, thans het Nationaal Leger - heeft als voorzorg op de rechtspositie van de militairen de Personeelswet gegolden. Dit brengt met zich dat op militairen een reeks rechten zijn toegepast, die als verworven moeten worden beschouwd, waarvan de verandering - indien al

mogelijk- toch een zo nieuwe en vreemde toestand zou scheppen. Immers is de gehele militaire organisatie daarop ingespeeld, is er zo mee bekend geraakt en ermee vertrouwd, dat het opnieuw opzetten en organiseren van het geheel een dermate grote verwarring met zich zou meebrengen en zoveel tijd zou vergen om met een nieuwe toestand vertrouwd te geraken, tijd dat gelet op de omstandigheden in ons land beter gebruikt kan worden om toch al zo moeilijkerorganisatie van het Nationaal Leger en het ombouwen van het leger tot een effectief werkkarm van de overheid te verwezenlijken.

Dit brengt met zich dat een vrij groot deel van deze rechtspositie reeds een adequate regeling vindt in de Personeelswet en dat slechts daar waar de bijzondere situatie van deze groep van landsdienaren dit noodzakelijk maakt in dit ontwerp een op hen toegesneden regeling wordt gegeven.

Op grond van de Personeelswet lopen de gezagsverhoudingen binnen de burgerlijke ambtenarendienst over de functies. De Directeur van een departement heeft geen gezag over de onder hem dienende ambtenaren omdat hij de rang van hoofdamtenaar heeft, maar omdat hij de functie van

Direkteur van het departement bekleedt. Binnen de militaire organisatie is dit anders. De gezagsverhoudingen lopen over de rangen. De hogere rang heeft gezag over de lagere rang. Dit betekent echter niet dat wanneer een militaire met een hogere rang op een plaats komt waar een militair met een lagere rang het bevel heeft, de hogere in rang onmiddellijk het bevel krijgt. Binnen de militaire organisatie is dit geen gebruik. De hogere in rang zal wel met alle egards behandeld worden die aan die rang verschuldigd zijn. Maar er kan zich een situatie voordoen waarbij er militair moet worden opgetreden. Dan kan de hogere in rang het bevel overnemen en zelf leiding geven. Uiteraard zal dit met medeweten van de hoogste militaire of burgerlijke leiding geschieden. De Personeelswet is geschreven voor de landsdienaren in de burgerlijk ambtelijke dienst. Er is daarbij geen rekening gehouden - dit kon ook niet - voor landsdienaren dien in een zo bijzondere, strak gediciplineerde dienst als het Nationaal Leger moeten dienen.

Met betrekking tot de terminologie kan worden gesteld, dat in dit ontwerp de begrippen, zoals die in de Personeelswet zijn gebezigd zoveel mogelijk zijn aangehouden.

Deze ontwerp-wet rechtspositie militairen sluit zich naar vorm en inhoud aan bij de Personeelswet.

Dit moest het geval zijn, omdat vanaf de oprichting van de Surinaamse Krijgsmacht op het militair-personeel, de bepalingen van die Personeelswet zijn toegepast.

M.b.t. het formele recht vindt Hoofdstuk VI van de Personeelswet van overeenkomstige toepassing in militaire zaken. Men zie de artikelen 57 en 58 van het ontwerp.

Als ambtenarengerecht in eerste en hoogste instantie fungeert het Hof van Justitie van Suriname (art. 58). Ten aanzien van het materiële ambtenarenrecht, zijn in het ontwerp enige modificaties m.b.t. de rechtspositie aangebracht. Het ontwerp regelt de juridische rechtspositie van de militairen in negen hoofdstukken. Hoofdstuk 1 met als opschrift "Algemene Bepalingen" omschrijft vooreerst de steeds terugkerende begrippen en terminologiën.

Dit Hoofdstuk regelt vervolgens de volgende onderwerpen:

- uitoefening van bevoegdheden (artikel 2). Men vergelijkte 1.c. art. 4 van de Personeelswet. De tussen haakjes geplaatste artikelen corresponderen met de artikelen van de Personeelswet.
- kennisgeving van besluiten artikel 3 (art. 5 P.W.). Met de woorden: "door of vanwege het gezag dat tot het nemen van de beslissing bevoegd is" worden de President, wanneer het gaat om een besluit rakende een militair vanaf de rang van Officier en de Minister van Defensie m.b.t. militairen beneden de rang van Officier (zie de artikelen 8, 10, 19, 29 en 34).
- artikel 4 werking van besluiten (art. 6 P.W.).
- artikel 5 Vaststelling van formatie (art. 7 P.W.). M.b.t. vaststelling van de formaties, willen de ondergetekenden opmerken, dat bij de vaststelling rekening dient te worden gehouden met de in het interm-rapport van de Commissie Herstructurering Nationaal Leger, ontwikkelde visie m.b.t. dit onderwerp. (men zie verder de artikelsgewijze toelichting).

- artikel 6 georganiseerd overleg (art. 10 P.W.)
- de in dit art. genoemd forum biedt een voldoende basis aan de Commissie om naast gezag, mede te oordelen en voorstellen te doen over zaken de militaire rechtspositionele aangelegenheden. De ondergetekenden mogen wat dit onderwerp betreft opmerken, dat wat de politie-ambtenaren zaken bestaat. Men zie artikel 32, lid 5 Politie handvest.
- artikel 7 voorziet in de mogelijkheid om middels staatsbesluiten en of resoluties nadere aanvullende regelen vast te stellen (art. 11 P.W.). Op welke wijze het militaire dienstverband tot stand komt wordt geregeld in Hoofdstuk II van dit ontwerp.

Vooreerst komt het militaire dienstverband tot stand door de Dienstplichtwet, waarbij de jonge Surinamer wordt voorbereid op de defensie taak van het leger.

De ondergetekende zijn van oordeel, dat de burgermaatschappij behoort te begrijpen, dat haar jeugdige krachten zullen worden gebruikt om de taak van het Nationaal Leger zoals in artikel 177 van de Grondwet geformuleerd n.l. de verdediging van de souvereiniteit en de integriteit van Suriname tegen buitenlandse gewapende militaire agressie " mede te helpen uitvoeren".

Naar hun mening biedt de Grondwet de mogelijkheid om via de dienstplicht een militaire dienstverband te doen ontstaan. In dit kader zijn zij van oordeel, dat via het sluiten van arbeidsovereenkomsten met jongeren - art. 9, lid 1 onder....., van 16 jaar reeds in een vroege begin een aanvang kan worden gemaakt met het opbouwen van de paraatheid van het leger.

De aanstelling van een persoon tot militair en de aan die aanstelling verbonden voorwaarden vinden een regeling in de artikel 10 en 11. Deze bepalingen wijken in wezen niet af van die voorgeschreven voor de burgerlijke ambtenaren (men vergelijk de art. 12, 13 en 14 van de P.W.)

Dat de rang en de bezoldiging bij de aanstelling van de militair (artikel 16) bekend moeten zijn behoeft geen nadere toelichting. (verwezen moge

worden naar de art.16, lid 4 en 17 lid 4 P.W.).

Bij de recente wijzigingen van artikel 80 lid 3, van de Grondwet is de dienstplicht facultatief gesteld. De beslissing over het al dan niet voortbestaan van de dienstplicht is aan de wetgever overgelaten. Zoals in de toelichting op artikel 5 van de "Wet Nationaal Leger 1993" is geïncideerd, is het te voorzien, dat op langere termijn de behoefte aan dienstplichtige militairen zal blijven bestaan. Bij de inkrimping van het beroepspersoneel dient in geval van nood beschikt te kunnen worden over mobilisabele eenheden die mede uit anderen dan vrijwilligers bestaan.

Daartoe is vereist, dat onder normale omstandigheden enige militaire training wordt gegeven aan anderen dan beroepsmilitairen.

Artikel 9 biedt daartoe de mogelijkheid, om middels het sluiten van een arbeidsovereenkomst met de in dat artikel genoemde personen.

Bevoegd Gezag

In het onderhavige ontwerp is het gezag dat tot verschillende besluiten bevoegd is, iets anders geregeld dan in de Personeelwet.

De ervaring heeft geleerd dat het bij een zo strak georganiseerde en disciplinaire organisatie als het Nationaal Leger het laten van alle bevoegdheid tot het nemen van alle besluiten aan het hoogste burgerlijke gezag de effectiviteit van het apparaat niet ten goede komt. Te lang moet worden gewacht op de uit te voeren administratieve handelingen waardoor er onzekerheid ontstaat en vaak ongenoegen omdat te lang moet worden gewacht voordat bekend is of en dat het bevoegde gezag het besluit ook formeel definitief genomen heeft. Hierom is de bevoegdheid mutaties binnen het Nationaal Leger zoveel als mogelijk gelaten aan de bevelhebber zonder of indien nodig met goedkeuring van de Minister en aan de Minister. Dit is ook een reden waarom de bevoegdheid tot het opleggen van tuchtrechtelijke sancties gelaten is aan de Minister. Maar er is nog een ander reden.

In de Personeelwet is in artikel 78 aan de ambtenaar het recht toegekend in beklag te komen bij hoger gezag dan het orgaan dat het besluit heeft genomen.

Wanneer nu een besluit is genomen door de President, dus bij resolutie, kan

van dat besluit niet in beklag worden gekomen omdat er boven de President, als hoogste gezag, geen hoger gezag is. Dit betekent dat dit artikel voor de top van de ambtenarij van weinig betekenis is.

De lagere ambtenaren hebben bij het zoeken van hun recht twee mogelijkheden: het beklag bij hoger gezag en het beroep op het ambtenarenrechter.

De hoogste ambtenaren hebben slechts het beroep op de ambtenarenrechter.

Om nu ervoor te zorgen dat ook de hoogste militaire ambtenaren van beide rechten gebruik kunnen maken is, in elk geval de bevoegdheid tot het opleggen van sancties gegeven aan de minister, zodat ook de hoogste militaire ambtenaren van de beklagsmogelijkheid gebruik kunnen maken.

Overigens is, zoveel als verantwoord is, zoveel mogelijk bevoegdheden aan de minister gelaten, zodat hij de rechtstreekse weg kan zijn naar de Regering die het defensiebeleid bepaalt en waarvan de President als staatshoofd ook het hoofd is.

Uitoefening van grondrechten.

In het onderhavige ontwerp zijn ook de beperkingen van de grondrechten die de positie van de militair noodzakelijk maakt opgenomen, teneinde te voorkomen dat de militair te veel wetten moet raadplegen om de hem opgelegde plichten te kennen. Immers bij het regelen van de rechtstoestand zou het onjuist zijn alleen de rechten vast te leggen, maar niet tegelijk de plichten. Omdat dit ontwerp nieuw is, maar in dit ontwerp is opgenomen is een uitgebreider toelichting vereist.

Bij de wijziging van de Grondwet van de Republiek Suriname bij Wet 8 april 1992, is in artikel 177 de taak van het Nationaal Leger opnieuw vastgesteld en is een nieuw artikel 179 ingevoegd, waarvan het tweede lid luidt: Regels met betrekking tot het openbaar maken van gedachten of gevoelens dan wel de uitoefening van het recht van vereniging, van vergadering en van betoging door militairen en ambtenaren van politie worden bij wet gesteld.

De memorie van toelichting zegt hieromtrent niet meer dan dat het algemeen nodig wordt geacht om voor militairen en ambtenaren van politie de uitoefening van enkele grondrechten bij wet aan regels en beperkingen te onderwerpen.

Naar de mening van de ondergetekenden vloeit de noodzaak van die regels en beperkingen voort uit de in het algemeen aan ambtenaren te stellen eisen van loyatiteit aan het overheidsgezag en politieke neutraliteit. Beide eisen moeten worden gesteld met het oog op het goed functioneren van het werkverband waarin ambtenaren hun taak vervullen.

In een democratische rechtsstaat past het niet, dat ambtenaren die bij de voorbereiding of de uitvoering van het beleid zijn betrokken, zich hun uitingen en gedragingen tegenover dat beleid, waarvoor anderen de politieke verantwoordelijkheid dragen, opstellen.

In het bijzonder geldt dit voor militaire ambtenaren, aangezien zij behoren tot een organisatie die over machtsmiddelen beschikt die elders in het overheidsapparaat niet ten dienste staan. Het publiek dient tegen ongecontroleerde machtsuitoefening te worden beschermd.

Het militaire werkverband kan alleen goed functioneren bij handhaving van een strakke discipline in onderworpenheid aan het politiek verantwoordelijke burgerlijk gezag. Dit geldt niet alleen voor het optreden naar buiten, maar ook voor de samenwerking binnen de organisatie.

De met betrekking tot de uitoefening van grondrechten te stellen regels moeten intussen wel binnen het kader blijven dat door de Grondwet en internationale verdragen wordt aangegeven.

Dat betekent, dat de op de uitoefening van die rechten te stellen beperkingen herleidbaar moeten zijn tot de in Grondwet en verdragen vastgestelde beperkingsgronden of doelcriteria. De regering deelt de opvatting dat de militair een burger in uniform is, die geen afstand van zijn grondrechten heeft gedaan door het aanvaarden van zijn dienstverband, doch voluit aanspraak blijft maken op de bescherming die de voor een ieder geldende grondrechten bieden. Wel kan - en dient - bij de interpretatie van de in Grondwet en verdragen geformuleerde beperkingsgronden rekening te worden gehouden met de bijzondere status van de militair. In het onderhavige wetsontwerp is ernaar gestreefd, de beperkingen zo gering mogelijk te houden. De voorgestelde beperkingen betreffen de vrijheid van meningsuiting, vrijheid van vereniging, de vrijheid van vergadering en de demonstratievrijheid.

Voorts wordt de deelname van militairen aan collectieve acties verboden. De genoemde rechten en vrijheden zijn erkend in de volgende voor de Republiek Suriname verbindende verdragen: het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (hierna : IVBPR), het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (hierna: IVESCR) en de Amerikaanse Conventie inzake de rechten van de mens (hierna: Amerikaanse Conventie). Daarnaast zijn zij opgenomen in de Grondwet van de Republiek Suriname.

Op de vrijheid van meningsuiting hebben betrekking artikel 19 Grondwet, de artikelen 19, tweede en derde lid, en 20 IVBPR en artikel 13 Amerikaanse Conventie. Artikel 19 Grondwet laat de mogelijkheid tot het stellen van beperkingen open, doch geeft niet aan voor welke doelen die beperkingen toelaatbaar zijn.

Wel is bepaald dat zij slechts bij wet mogen worden gesteld. Herinnerd zij in dit verband aan de bestaande strafbepalingen betreffende belediging, aanzetten tot rassendiscriminatie e.d. Artikel 19 , lid 3, IVBPR en artikel 13, lid 2.

Amerikaande Conventie bevatten een limitatieve opsomming van beperkingsgronden, die in beide verdragen identiek is. De vrijheid van meningsuiting mag volgens deze bepalingen worden beperkt in het belang van de eerbiediging van de rechten of de goede naam van derden en ter bescherming van de nationale veiligheid, de openbare orde, de volksgezondheid en de goede zeden. Voor deze beperkingen geldt de eis van proportionaliteit: zij mogen niet verder gaan dan hetgeen met het oog op het doel noodzakelijk is. Aangetekend zij, dat in beide verdragen het begrip "openbare orde" in ruime zin wordt opgevat: het beoogde doel van de beperkingen behoeft niet uitsluitend te bestaan in het vermijden van publieke wanordelijkheden, maar mag zich uitstrekken tot de handhaving van de rechtsorde in het algemeen.

In artikel 19 IVBPR is dit tot uitdrukking gebracht doordat het Engelse "public order" is gepreciseerd met het Franse "ordre public". Artikel 13, lid 2, Amerikaanse Conventie is kennelijk in navolging van de bepaling uit het IVBPR ontworpen. Artikel 20 IVBPR houdt, evenals artikel 13, lid 5. Amerikaanse Conventie, een verbod van

oorlogspropaganda en het propageren van bepaalde haatgevoelens in. Deze onderwerpen liggen buiten het door het onderhavige wetsontwerp bestreken terrein en kunnen hier dus verder onbesproken blijven.

De vrijheid van vereniging is onderwerp van de artikelen 20, 30 en 53 van de Grondwet, artikel 22 IVBPR en artikel 16 Amerikaanse Conventie. Artikel 20 van de Grondwet laat op deze vrijheid bij wet vast te stellen beperkingen toe in het belang van de openbare orde, veiligheid, gezondheid en goede zeden.

Deze limitering van de beperkingsmogelijkheid geldt blijkens artikel 53, lid 1, evenwel niet voor de oprichting van politieke organisaties. Artikel 30, lid 3, en artikel 53, leden 2 en 3 stellen daarnaast eisen aan onderscheidenlijk vakverenigingen en politieke organisaties. De doelcriteria van artikel 22 IVBPR en artikel 16 Amerikaanse Conventie komen overeen met de in het voorafgaande reeds besproken, door deze verdragen toegelaten beperkingsgronden voor de vrijheid van meningsuiting. Een voor het hier besproken wetsvoorstel relevante bijzonderheid is nog, dat de artikelen 22, lid 2, IVBPR en 16,

lid 3, Amerikaanse Conventie toelaten de vrijheid van vereniging van leden van de strijdmacht en de politie ook buiten de eerder genoemde doelcriteria aan beperkingen te onderwerpen.

Volgens de Amerikaanse Conventie kan hun de uitoefening van die vrijheid zelfs geheel worden ontzegd.

Bepalingen omtrent de vrijheid van vergadering artikel 21 IVBPR en artikel 15 Amerikaanse Conventie. De in deze artikelen opgenomen beperkingsgronden komen overeen met die welke voor de vrijheid van vereniging gelden. Bijzondere Clausuleringen met betrekking tot militairen komen in de verdragsteksten niet voor. Wel is daarin de vergadervrijheid zelf in beperkende zin omschreven als het recht van vreedzame vergadering, een beperking die de verdragen - anders dan de Grondwet - niet aanleggen met betrekking tot de vrijheid van vereniging. Een vergadering waar de aanwezigen wapens dragen wordt in artikel 15 Amerikaanse Conventie uitdrukkelijk niet als vreedzaam aangemerkt en kan derhalve zonder meer worden verboden.

Het recht van betoging wordt door de beide genoemde verdragen niet beschermd. Artikel 21 Grondwet erkent het recht van vreedzame betoging,

waaronder zal zijn te verstaan de geweldloze, ongewapende demonstratie. De toegelaten beperkingsgronden komen overeen met die welke gelden met betrekking tot de vrijheid van vereniging en vergadering.

In het recente verleden zijn naast de werkstaking andere vormen van gezamenlijk optreden, zoals de bedrijfsbezetting, ontwikkeld, waardoor een werkverband in zijn functioneren wordt belemmerd of verstoord. Die vormen van optreden worden samen met de werkstaking als collectieve actie aangeduid. De Grondwet erkent in artikel 33 het stakingsrecht binnen de grenzen die daaraan door wet en jurisprudentie worden gesteld. Bijzondere toegelaten beperkingsgronden zijn niet aangegeven. Op het stakingsrecht hebben voorts betrekking artikel 8 IVESCR en artikel 26 Amerikaanse Conventie in verbinding met artikel 44, aanhef en onder c, van het Handvest van de Organisatie van Amerikaanse Staten.

Artikel 8 IVESCR bindt de uitoefening van het stakingsrecht aan de ook in artikel 33 Grondwet opgenomen voorwaarde dat de nationale wetgeving moet worden geëerbiedigd. Artikel 4 IVESCR stelt intussen de eis dat

wetgeving waardoor de verdragsrechten - dus ook het stakingsrecht - worden beperkt, uitsluitend ten doel mag hebben het algemeen welzijn in een democratische samenleving te bevorderen. Voor het onderhavige wetsontwerp is nog van bijzonder belang de bepaling van artikel 8, lid 2, IVESCR, die wettelijke maatregelen ter beperking van de uitoefening van o.m. het stakingsrecht door leden van de gewapende macht, de politie en het ambtelijk apparaat toelaat. Aangenomen wordt dat die bepaling ruimte biedt voor een stakingsverbod voor de bedoelde groepen.

Een principiële erkenning van het stakingsrecht binnen wettelijke grenzen ligt eveneens besloten in artikel 44 van het Handvest van de Organisatie van Amerikaanse Staten. Artikel 26 Amerikaanse Conventie voegt daar slechts de verplichting aan toe om de groep rechten uit het Handvest waartoe het stakingsrecht behoort verder te ontwikkelen. Omtrent de overige vormen van collectieve actie is in de Grondwet en verdragen niets bepaald.

In het algemeen zij nog opgemerkt, dat in buitengewone omstandigheden verdere beperking van de in het voorafgaande genoemde grondrechten is toegestaan.

Verwezen zij bijvoorbeeld naar artikel 23 Grondwet. In het thans voorliggende wetsontwerp is daar geen aandacht aan besteed, aangezien onderwerpen van staatsnoodrecht elders behoren te worden geregeld. De voorgestelde beperkingen zijn naar de mening van de ondergetekenden alle herleidbaar tot een of meer van de in Grondwet en verdragen voor ieder grondrecht afzonderlijk genoemde clause ringen. Zij zijn voornamelijk ingegeven door de belangen van nationale veiligheid en openbare orde.

In relatie tot het Nationaal Leger doen deze belangen zich op een bijzondere wijze gelden, aangezien het Nationaal Leger bij uitstek gericht is op de landsverdediging tegen buitenlandse militaire agressie en zij uit dien hoofde een bijzondere plaats binnen het staatsbestel inneemt waarbij eisen van paraatheid, betrouwbaarheid en loyatiteit binnen de militaire organisatie en jegens het burgerlijk gezag zwaar wegen. De voorgestelde beperkingen gaan niet verder dan hetgeen met het oog op de daar aan ten grondslag liggende belangen noodzakelijk is. In de toelichting op de afzonderlijke bepalingen wordt daar nader op ingegaan.

Administratieve sancties

In dit onderhavige ontwerp is ook een regeling getroffen voor het administratiefrechterlijke sanctiesysteem voor de militairen. Bij het tuchtrecht betreffende militairen moet tweërlei onderscheid worden gemaakt. Het tuchtrecht dat moet worden toegepast voor strict militaire vergrijpen tegen de militaire discipline binnen de militaire kampementen en objecten. Dit kan worden aangeduid als het militair disciplinair tuchtrecht. Dit tuchtrecht is geregeld in de "Wet Militair Tuchtrecht" van 24 november 1975 G.B. 174.

Dan is er het tuchtrecht dat niet strict militair van aard is maar vergelijkbaar is met het ambtelijke tuchtrecht zoals die van toepassing is op vergrijpen gepleegd door ander ambtenaren dan militairen, hetgeen het ambtelijke tuchtrechtelijke systeem kan worden genoemd.

Het verschil ligt hem hierin dat in het eerste geval de vergrijpen alleen door militairen in die hoedanigheid, meestal binnen de militaire kampementen en objecten, soms ook wel daarbuiten kunnen worden gepleegd, terwijl de laatste vergrijpen door iedere ambtenaar civiele zowel als militairen kunnen worden gepleegd. Het

verschil is belangrijk omdat terwijl de eersten door tuchtrechtelijke sancties maar ook door strafrechtelijke sancties kunnen worden getroffen, de laatste vanwege hun aard slechts in aanmerking komen voor administratiefrechtelijke sancties. Dit is van belang omdat het orgaan dat bevoegd is deze sancties toe te passen in beginsel geen rekening hoeft te houden met een mogelijke strafrechtelijk karakter van het te straffen vergrijpen, dus zelf de hoogste tuchtrechtelijke straf van definitieve verwijdering uit de dienst kan toepassen, het aan de getuigtigde overlatende al dan niet de rechter de adieren. De sancties tegen overtreding van de in dit ontwerp opgelegde verplichtingen, met name die betreffende de beperking van grondrechten zijn in de sfeer van de administratiefrechtelijke sanctie gehouden mede omdat de overtredingen meestal in omstandigheden zullen plaatsvinden die in eerste instantie rechtstreeks met de burgerij in verband komen, die verder het staatsgezag kunnen aantasten en die de achting en het vertrouwen dat in de militaire organisatie en de militair moeten worden gesteld, aantasten waardoor de effectiviteit van het apparaat in het geding komt.

Daar moet door de boven het militaire apparaat gestelde burgerlijk gezag, doeltreffend en terstond kunnen worden opgetreden.

Ondertussen moet bij het vaststellen van het sanctiesysteem rekening worden gehouden met het feit dat de militair niet onevenredig zwaarder kan worden getroffen dan de civiele ambtenaar, hoewel ook de militair moet beseffen dat zijn bijzondere situatie met zich meebrengt dat voor hem een strengere regiem bestaat.

Tenslotte moet worden gesteld dat de "Wet Militair Tucht recht" mede gelet op hetverdrag waarin is bepaald dat het opleggen van vrijheidsstraffen slechts door een rechterlijk instantie kunnen worden opgelegd, zal moeten worden bijgesteld.

Overgangsbepalingen

In het onderhavige ontwerp zijn de overgangsbepalingen van de Personeelswet zoveel als mogelijk overgenomen teneinde bij de implementatie van deze wet een overgang zonder schokken te bereiken. Tenslotte wordt gesteld dat waar in dit ontwerp verwezen is naar artikelen van de Personeelswet, de toelichting op die artikelen mede geldt. Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting op de artikelen.

De artikelen

Artikel 1

De definities in dit artikel zijn zoveel mogelijk overeenkomstig vergelijkbare begrippen in de Personeelswet vastgesteld. De in het tweede lid gestelde Bepaling maak duidelijk dat de sociale rechtspositie van de militairen, zoals die thans is, gewaarborgd blijft.

Artikel 2, 3 en 4

Deze artikelen zijn overeenkomstig de artikelen 4, 5 en 6 van de Personeelswet. In de toelichting op artikel 4 van die wet is gesteld dat hier van een "instructienorm" sprake is. In het voorlopig verslag van de commissie van rapporteurs heeft de toenmalige volksvertegenwoordiging - de Staten van Suriname - echter gesteld dat hier sprake is van een "waarborgnorm". Vermits de regering destijds deze opvatting niet heeft tegengesproken is in de praktijk steeds geoordeeld dat er hier inderdaad sprake is van een "waarborgnorm".

Voor het overige zijn in deze artikelen enkele algemene beginselen van administratiefrechtelijke aard opgenomen. Tenslotte wordt verder

verwezen naar de toelichting op de artikelen van de Personeelswet.

Artikel 5

Hierin is opgenomen dat er voor elk onderdeel van het Nationaal Leger moet worden vastgesteld de daarin te vervullen functies. Vanwege de vertrouwelijke aard van veel inlichtingen het Leger betreffende wordt de wijze waarop tot bepaling van de functies, hun zwaarte en de rang die de militair die de functie vervult moet bezitten, aan de Regering overgelaten.

De op grond van de in dit artikel genoemde wet waarnaar wordt verwezen - thans nog een ontwerp wet - met name in het in artikel 8, bedoeld staatsbesluit vast te stellen rangen worden ook de financiële beloningen vastgesteld, terwijl in het onderhavige artikel de formaties worden vastgesteld en de bijbehorende rangen.

In het hierna volgende wordt aangegeven waarom. In de burgerlijk ambtelijke dienst, waarvoor de Personeelswet geldt, ligt voor de vaststelling van de financiële beloningen de zwaarte bij de functie. Niet alleen omdat de gezagsverhoudingen lopen over de functies, maar ook omdat het van de

zwaarte van de functie afhangt, de eisen die zouden worden gesteld aan de persoon die de functie vervult, de plaats van de functie in de ambtelijke hiërarchie, hoe groot de financiële beloningen behoren te zijn. Daarom wordt overal in de Personeelswet de nadruk gelegd op dit begrip in paragraaf 2 van de memorie van toelichting als volgt omschreven: In artikel 1 van het Ambtenarenbezoldigingsbesluit (S.B. 1980 no. 153 zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B 1992 no 95), wordt "functie" echter als volgt omschreven:

functie: het samenstel van werkzaamheden, dat door de ambtenaar krachtens en overeenkomstig de hem door of vanwege het bevoegde gezag gestelde taak is te verrichten;

Daarom ook wordt alles aan de functie opgehangen en is bepaald dat de rang afhankelijk is van de zwaarte van de functie. De rang echter wordt als volgt omschreven:

Een rang is een hoedanigheid waaraan een ambtenaar aanspraken op een bepaald bezoldigingsniveau ontleent. Een rang is dan ook niet veel meer dan een salaris technisch gegeven om daarmee een systeem te hebben waar door heel makkelijk de financiële beloning van de duizenden functies die

er te vervullen zijn te kunnen vaststellen. Binnen de burgerlijke ambtelijke organisatie wordt het totaal van de op een bepaald plaats te vervullen taken, de daarbij te dragen verantwoordelijkheden, de eigenschappen en ontwikkeling en kennis die voor die taken vereist is, de verplichten en rechten uitgedrukt met het begrip "functie". De functie wordt verricht onder normale, gewone goed georganiseerde omstandigheden binnen het bestuur van de Staat, waarbij er meestal voldoende tijd is om voor een goede voorbereiding zorg te dragen en rekening te houden met rechten en gevoeligheden, die er kunnen bestaan.

Van de militair zal meestal optreden worden gevraagd in bijzondere, soms buitengewone omstandigheden wanneer burgerlijke bestuur niet meer of niet meer adequaat kan optreden omdat de gegeven bevoegdheden en middelen niet toereikend zijn om de gewenste bestuursdoeleinden te verwezenlijken.

Dat brengt met zich mee dat voor de militair die leiding moet geven - en dat kan onder omstandigheden iedere militair zijn - behalve een goede basisopleiding, een gedegen specifiek militaire opleiding is vereist, waarbij hij de werking van een militair apparaat goed kent, de

verhoudingen binnen dat apparaat weet, weet hoe hij met de hem gegeven bevoegdheden moet omgaan, weet wat de hem tendienste staande materiele middelen zijn, hun gebruik kent, de neven effecten kent die het gebruik van die middelen met zich mee brengen kan, weet hoe hij die neven effecten zoveel mogelijk moet voorkomen, weet hoe hij bij zijn optreden tegenover de burgerij moet handelen, weet hoe hij in situaties van calamiteit op rustige wijze de omstandigheden moet overzien en aanpakken om tot een goede volbrenging van een moeilijk taak te komen, maar vooral weet hoe hij onder alle omstandigheden koel, kalm en op adequate wijze leiding moet geven. Dit alles wordt uitgedrukt in het begrip "rang". Behalve het bovenstaande wordt met het begrip "rang" ook nog uitgedrukt de gezagsverhouding van meerdere tot mindere, de bevelsstructuur, de achting, het egard en de protocollaire bejegening die de meerdere toekomt, verschillende bevoegdheden die de meerdere toekomt, de financiële beloning, die de militair toekomt en mogelijk de werkzaamheden, de functie, dit alles ook in de situatie waarin de militair niet als zodanig geroepen wordt op te treden; onder de normale, dagelijkse situatie dus.

De indeling in rangen is daarom een wezenskenmerk van een zo strak geordende en gedisciplineerde organisatie als het Nationaal Leger. Daarom is in de wet waarin in dit artikel wordt verwezen, de indelingen en rangen, de rangenstructuur van het Nationaal Leger vastgelegd en in dit artikel de formatie.

Uiteraard hoeft er geen bezwaar te bestaan dat in een staatsbesluit met verwijzing naar beide wetten, en de rangenstructuur en de formatie worden vastgesteld.

Artikel 6

De regeling van het georganiseerd overleg is algemeen gehouden teneinde afhankelijk van de ontwikkelingen in de praktijk een goede organisatiestructuur voor dit overleg te kunnen vaststellen.

Omdat de regeling betreffende de Raad voor Personele aangelegenheden, zoals geregeld in artikel 9 van de Personeelwet een zeer algemene strekking heeft, behoeft er geen bezwaar te bestaan, indien de Regering zulks wenst, ook militaire personele aangelegenheden aan die Raad voor te leggen, waarbij de Regering desgewenst ook één of meer militairen in die Raad kan opnemen.

Artikel 7

Dit artikel stelt buiten twijfel dat ook ten aanzien van punten waarin in deze wet niet uitdrukkelijk een Staatsbesluit is voorgeschreven, nadere regelingen bij staatsbesluit kunnen worden vastgesteld.

Artikel 8 en 9

In deze artikelen zijn regelen gegeven voor het op arbeidsovereenkomst in dienst nemen voor een bepaalde tijd van personen, die in geuniformeerde dienst van het Nationaal Leger - dus vallende onder de militaire krijgstuicht - te werk worden gesteld. Te denken valt in de eerste plaats aan de vrijwillig nadienenden en de kortverband vrijwilligers. Maar ook in andere gevallen kan de behoefte ontstaan voor kortere tijd bijvoorbeeld bepaalde deskundigen aan te trekken, ook uit het buitenland. Uiteraard kunnen ook in deze gevallen vrouwen in dienst worden genomen.

Om tweeërlei redenen is hier verband gelegd met de Personeelwet. Eerstens om ervoor te zorgen dat de rechtspositie van overheidscontractanten krachtens deze wet zoveel mogelijk in overeenstemming is met die wet.

Tweedens om de krachtens deze wet op arbeidsovereenkomst dienende personen een rechtspositie te verschaffen dan tot nu toe het geval is.

Artikelen 10 tot en met 17

In deze artikelen zijn regels gesteld met betrekking tot het dienstverband op grond van het publiekrecht. Ook hier is, om redenen eerder aangegeven, aansluiting gezocht bij de Personeelswet.

Op grond van de specifieke aard van de militaire dienst zijn de bevoegdheden anders geregeld dan in de Personeelswet, terwijl ook de rechten zijn vastgesteld op de eisen van deze dienst.

Artikel 18

Dit artikel behoeft geen andere toelichting.

Artikel 19

Bij de totstandkoming van deze redactie van lid 1 van artikel 19 van de ontwerp-wet Rechtspositie Militairen heeft de Raad van Ministers o.m. overwogen, dat het wenselijk is de bevoegdheid m.b.t. benoeming van militaire ambtenaren op overeenkomstige wijze te regelen als t.a.v. aanstellingen, bevordering en ontslag het geval is.

Met deze redactie wordt artikel 19 in

een consistent geheel gebracht met de artikelen 10, 26 en 34.

Voorts is rekening gehouden met de rechtspositionele gevolgen van plaatsing in een hogere functie (d.i. benoeming) voor de rang waarop de militair rechtens aanspraak maakt (d.i. bevordering)

Artikel 20 tot en met 24

In de toelichting op artikel 5 is uitvoerig ingegaan op het verschil en de verschillende gevolgen van de rang en de functie binnen de militaire dienst. Daaruit valt af te leiden dat de benoeming in een functie en wat daarmee samenhangt mede van belang is voor de interne organisatie binnen het Nationaal Leger. Daarom kan in deze artikelen een van de Personeelswet afwijkende regeling worden gegeven, die efficiënt is en overbodige administratieve handeling voorkomt. Deze regeling is zodanig dat de bevelhebber zonder al te veel omhaal die mutaties die hij nodig acht kan plegen.

Slechts wanneer het gaat om hogere functies wordt Minister ingeschakeld en wanneer het gaat om de hoogste functies, de President van de Republiek Suriname.

Teneinde een vloeiend lopende benoemingsbeleid te bevorderen is het gewenst hier voorzichtig te zijn met het geven van allerlei rechten.

Daarom is zoveel als mogelijk de beslissing overgelaten aan het hiertoe bevoegde gezag, zonder al te veel akties van degene ten aanzien van wie een bevoegdheid wordt uitgeoefend toe te staan.

Artikel 25

In dit artikel is de mogelijkheid geopend om bij staatsbesluit alle voor de militaire dienst gewenste opleidingen te regelen als ook de rechten en bevoegdheden waarop deze opleidingen, indien voltooid, aanspraak geven. Ervan wordt uitgegaan dat bij het toelaten tot de opleidingen rekening zal worden gehouden met de behoefte aan militairen met bedoelde opleiding.

Artikel 26, 27 en 28

De eisen waaraan de militair moet voldoen om in aanmerking te komen voor bevordering worden bij staatsbesluit vastgesteld, De bevordering vindt slechts plaats indien er in de rang waartoe hij kan worden bevorderd te vervullen plaatsen zijn en hij op grond van de uit de ranglijst bedoeld in artikel 28 lid 1 blijkende anciënniteit voor bevordering in

aanmerking komt. Uiteraard wordt bij het vormen van een oordeel of de militaire behoort te worden bevorderd rekening gehouden met het bepaalde in artikel 28 lid 3. Overigens stelt artikel 28 regelen met betrekking tot de rang en beoordeelingslijsten. Artikel 27 behelst de bijzondere beloningen bedoeld in artikel 60 van de Personeelwet, behoudens dat het gewenst is voor de militaire ambtenaren een duidelijke regeling met betrekking tot de bijzondere bevordering vast te stellen.

Artikel 29 tot en met 33

Onder "Bevoegd Gezag" in de algemene toelichting is reeds aangegeven waarom de bevoegdheden, met name de bevoegdheid tot het opleggen van tuchtrechtelijke sancties zoveel mogelijk is gelaten aan de Minister. De in deze artikelen bedoelde schorsing is niet een tuchtrechtelijke sanctie, maar een administratieve maatregel in houdende tijdelijke verwijdering van een militaire ambtenaar uit de uitoefening van dienst, teneinde het bevoegd gezag tijd te laten een definitieve beslissing te zijnen aanzien te treffen.

Voor de efficiëntie binnen het militaire apparaat, teneinde hoger gezag de ruimte te laten te laten te interveniëren, is ook deze bevoegdheid overgelaten aan de Minister voor wat betreft militairen van alle rangen.

De gevolgen van deze schorsingen en de beëindiging daarvan worden in deze artikelen geregeld.

Artikelen 34 tot en met 38

In deze artikelen wordt geregeld de beëindiging van het dienst verband op publiekrechtelijke grondslag en de gevolgen daarvan. De bevoegdheid tot beëindiging van dit dienstverband is gelijk aan de bevoegdheid tot vestiging van het dienstverband. Deze bevoegdheden zijn toevertrouwd aan de organen, die steeds deze hebben uitgeoefend en komt overeen met de uitoefening van deze bevoegdheden met betrekking tot de civiele ambtelijke dienst. Hierdoor ontstaat er rechtsgelijkheid tussen alle ambtenaren in dienst van de Staat Suriname.

De bevoegdheden met betrekking tot besluiten genomen gedurende de duur van het dienstverband zijn voor de militaire ambtenaren, gelet op de bijzondere aard van de dienst, mede gelet op de efficiëntie waar nodig anders geregeld.

Artikel 39 en 40

De financiële- en verlofsaanspraken van militaire ambtenaren zijn gelijk gehouden met de aanspraken die zij tot nog toe aan de Personeelwet ontleen.

Artikel 41 en 42

Omdat het noodzakelijk is dat de militaire ambtenaar fysiek als psychisch in uitstekende gezondheid moet verkeren, zijn voor hem aparte, daartoe bedoelde regelingen getroffen, terwijl met betrekking tot de geestelijke verzorging bij staatsbesluit voorzieningen kunnen worden getroffen.

Artikel 43 en 44

Deze artikelen behoeven geen toelichting.

Artikel 45 tot en met 50

In deze artikelen zijn duidelijk de verplichtingen van de militaire ambtenaren en verplichtingen die aan deze ambtenaren kunnen worden opgelegd opgenomen.

Artikel 51

In de algemene toelichting is reeds ingegaan op de redenen waarom het in dit artikel gestelde noodzakelijk is.

Duidelijk moet gesteld worden dat het niet in de bedoeling ligt het in dit wetsontwerp bedoelde personeel te beletten uiting te geven aan gerechtvaardigde gevoelens van ongenoegen. Slechts de hier bedoelde wijze van uiting van deze gevoelens kan niet worden toegestaan, omdat in die gevallen waarin het daartoe bevoegd gezag zulks nodig oordeelt om dit personeel opdracht tot optreden te geven, dat gezag niet moet worden geconfronteerd met deze wijze van tot uitdrukking brengen van gevoelens op grond dat het recht zulks toelaat daar geen wettelijke regeling bestaat die dit personeel tot richtsnoer kan dienen.

Bovendien kunnen de hier bedoelde wijzen van uitdrukking zeer nadelig gevolgen hebben voor het gezag, de achting en het vertrouwen in de instelling waartoe dit personeel behoort, in een individueel personeelslid en uiteindelijk in het Staatsgezag.

Artikel 52

In de toelichting op artikel 3 is mede reeds aangegeven waarom handelingen als in dit artikel bedoeld onder bepaalde omstandigheden niet kunnen worden toegestaan.

Het is duidelijk dat de hier bedoelde

handelingen - die ook een positief karakter kunnen hebben - onder bepaalde omstandigheden laakbaar kunnen worden. Is er van een bepaalde handeling waartoe vergunning van het daartoe bevoegd gezag vereist is, deze vergunning niet verleend dan mag van het hier bedoelde personeel verwacht worden dat het aan die handeling niet deelneemt, aangezien deze onwettig wordt.

Zo mag van dit personeel worden geëist dat indien een in principe toegestane handeling gaat ontaarden zodat zij onwettig kan worden, dit personeel niet langer aan deze handeling deelneemt.

Immers dit personeel zou kunnen worden geroepen om orde en rust in de gemeenschap terug te brengen en het Staatsgezag te handhaven, hetgeen moeilijk zou kunnen geschieden indien dit personeel zelf aan deze onwettige handeling deelneemt.

Van het hier bedoelde personeel mag geëist worden dat het zich houdt aan orde, gezag en wet en de bevelen van het daartoe bevoegd gezag stipt opvolgt.

Zoals te doen gebruikelijk zal het tot het verlenen van de vergunning-bevoegde gezag oordelen of het algemeen belang of een ander belang zich tegen de bedoelde handeling.